

Kela|Fpa[®]

**Kelan selvitys
opiskeluterveydenhuollon vuoden
2023 rahoituksesta ja toiminnasta**

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunta 23.5.2024

Terveydenhuoltoetuksien osaamiskeskus

Kelan selvitys opiskeluterveydenhuollon talouden toteumasta vuonna 2023

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon rahoitus

- Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019, opiskeluterveydenhuoltolaki) 14 §:n mukaan:
 - Opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannuksen rahoitus koostuu kansallisesta rahoitusosuudesta sekä Kelan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 20 a §:n perusteella maksamista valtion korvauksista.
 - Kansallinen rahoitusosuus koostuu valtion Kelalle maksamasta opiskeluterveydenhuollon rahoitusosuudesta sekä opiskelijoiden Kelalle maksamista 25 §:ssä tarkoitetuista terveydenhoitomaksuista. Tavoitteena on, että valtion varoista katetaan 77 prosenttia ja opiskelijoilta perittävillä terveydenhoitomaksuilla 23 prosenttia opiskeluterveydenhuollon kansallisesta rahoitusosuudesta.

Opiskeluterveydenhuollon lopullinen korvaus

- Opiskeluterveydenhuoltolain 22 §:n mukaan
 - Kela tarkastaa opiskeluterveydenhuollon tuottamisesta aiheutuneet kokonaiskustannukset ja toiminnalle asetettujen laatua, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevien tavoitteiden toteutumisen YTHS:n tili- ja toimintakauden päätyttyä
 - Kela vahvistaa opiskeluterveydenhuollon tuottamisesta aiheutuneet kokonaiskustannukset sekä YTHS:lle maksettavan edellisen vuoden opiskeluterveydenhuollon lopullisen korvauksen. Kela vähentää vahvistamistaan kokonaiskustannuksista YTHS:lle rajat ylittävstä terveydenhuollosta annetun lain 20 a §:n perusteella maksetut korvaukset sekä YTHS:n saamat muut tuotot. Lopullinen YTHS:n saama korvaus voi olla enintään opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten suuruinen vähennettynä edellä mainituilla korvauksilla ja tuotoilla
 - Jos Kela havaitsee 1 momentin mukaista tarkastusta suorittaessaan, että YTHS:lle on maksettu liikaa ennakkoa, se tekee päätöksen liikaa maksetun ennakon (ylijäämä) palauttamisesta. Jos tarkastuksen perusteella YTHS:llä on oikeus ennakkoa suurempaan korvaukseen (alijäämä), Kela maksaa ennakon ja lopullisen rahoitusosuuden erotuksen. Rahoituksen yli- tai alijäämä huomioidaan kansallisen rahoituksen vahvistamisen jälkeen maksettavassa ennakkoerässä

Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annettuun lakiin perustuva korvaus

- EU:n, EU- tai Eta-maan, Sveitsin, Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin sosiaaliturvaan (EU/ETA-opiskelijat) kuuluvien opiskelijoiden ei tarvitse maksaa opiskeluterveydenhuoltolaissa tarkoitettua terveydenhoitomaksua
 - Kela on vapauttanut vuonna 2023 terveydenhoitomaksusta noin 2000 EU/ETA-opiskelijaa
- YTHS:n on voinut hakea 1.5.2023 alkaen korvausta Kelalta EU/ETA-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon kustannuksista siten kuin rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetussa laissa (1201/2013) säädetään
 - Vuonna 2023 YTHS:n tuottamia opiskeluterveydenhuoltopalveluita on käyttänyt 752 EU/ETA-opiskelijaa
- Vuonna 2023 Kela ei ole maksanut YTHS:lle korvausta rajalain perusteella, joten rajalain tuottoja ei huomioida lopullisessa korvauksessa

Opiskeluterveydenhuollon vuoden 2023 kustannukset

- YTHS:n taloudellinen asema vuonna 2023 oli vakaa ja maksuvalmius oli hyvä.
- Kela on 4.4.2024 tarkastanut YTHS:n tili- ja toimintakauden toiminnan ja todennut opiskeluterveydenhuollon tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten olevan hyväksyttäviä kustannuksia
- Korkea inflaatio, kustannusten kasvu, toteutuneet palkkaratkaisut sekä kiristynyt hoitotakuu nostivat kustannuksia

YTHS:n vuoden 2023 kustannukset

YTHS:n kustannukset	2021	2022	2023
Palkat	37 994 758,34	40 203 091,75	43 411 142,59
Palkkojen sosiaalikulut	8 388 293,28	8 153 872,40	9 138 563,21
Alihankinta	11 481 785,13	16 008 103,82	16 184 499,18
Vuokrat	6 131 910,67	6 531 952,37	7 206 683,50
Tietojenkäsittely	7 091 485,65	7 776 928,11	7 949 724,92
Hoitotarvikkeet ja- välineet	3 431 973,61	1 842 501,79	2 089 457,58
Muut	4 421 269,87	4 391 042,02	4 190 942,79
Poistot	453 850,19	410 143,21	439 177,50
Yhteensä	79 394 326,74	85 317 635,47	90 610 191,27

- Palkat sosiaalikuluneen muodostavat noin 58 % YTHS:n kokonaiskustannuksista
 - Palkkakustannukset kasvoivat noin 9 % edellisvuodesta
- Alihankintakustannusten osuus kaikista kustannuksista oli noin 18 %
 - Alihankintapalveluiden piirissä oli alle 8 % kaikista palveluihin oikeutetuista opiskelijoista
 - Työvoiman rekrytointihaasteet nostivat alihankintakustannuksia
- Vuokratkustannukset kasvoivat edellisvuodesta noin 10 %, tietojenkäsittelykulut 2 % ja hoitotarvikkeiden ja -välineiden kustannukset 13 %

Sisältö	2021	2022	2023
	euro	euro	euro
YTHS:n kokonaiskustannukset	79 394 326,74	85 317 635,47	90 610 191,27
STM hyvinvointiavustus	-393 591,65	-3 017 943,04	-1 456 758,28
STM laajentumisavustus	-950 164,55		
STM avustus digimielenterveyslinikka			-307 563,53
Opiskeluterveydenhuoltolain lisärahoitus		-938 850,13	-1 185 000,00
Muilla tuotoilla rahoitettu osa:			
Hoitomaksutuotot (peruutusmaksutuotot)	-170 174,00	-344 965,00	-450 329,00
Varsinaisen toiminnan tuotot	-36 544,21	-36 871,73	-28 667,43
EU/ETA opiskelijoista maksettava korvaus			0
Rahoitus- ja sijoitustoiminnan tuotot	-4 392,64	-13 405,94	-12 046,51
Muut avustukset	-59 564,21	-2 303,56	-2 907,61
Lopullisen korvauksen määrä (Kelan rahoitusosuus)	77 779 895,48	80 963 296,07	87 166 918,91
Kelan maksama ennakkokorvaus	75 761 748,00	81 599 915,62	87 399 999,83
YTHS rahoituksen yli- tai alijäämä (korvausjaksotus)	2 018 147,48	-636 619,55	-233 080,92
Opiskelijakohtainen kustannus	2021	2022	2023
Opiskelijakohtainen kustannus/Kelan rahoitusosuus	287,8	286,2	298,1
Kaikkien läsnäolevien opiskelijoiden keskiarvo	270 279	282 851	294 415
EU/ETA-opiskelijoiden määrä			2000
Kansallisten opiskelijoiden keskiarvo	270 279	282 851	292 415

Opiskeluterveydenhuollon lopullinen korvaus

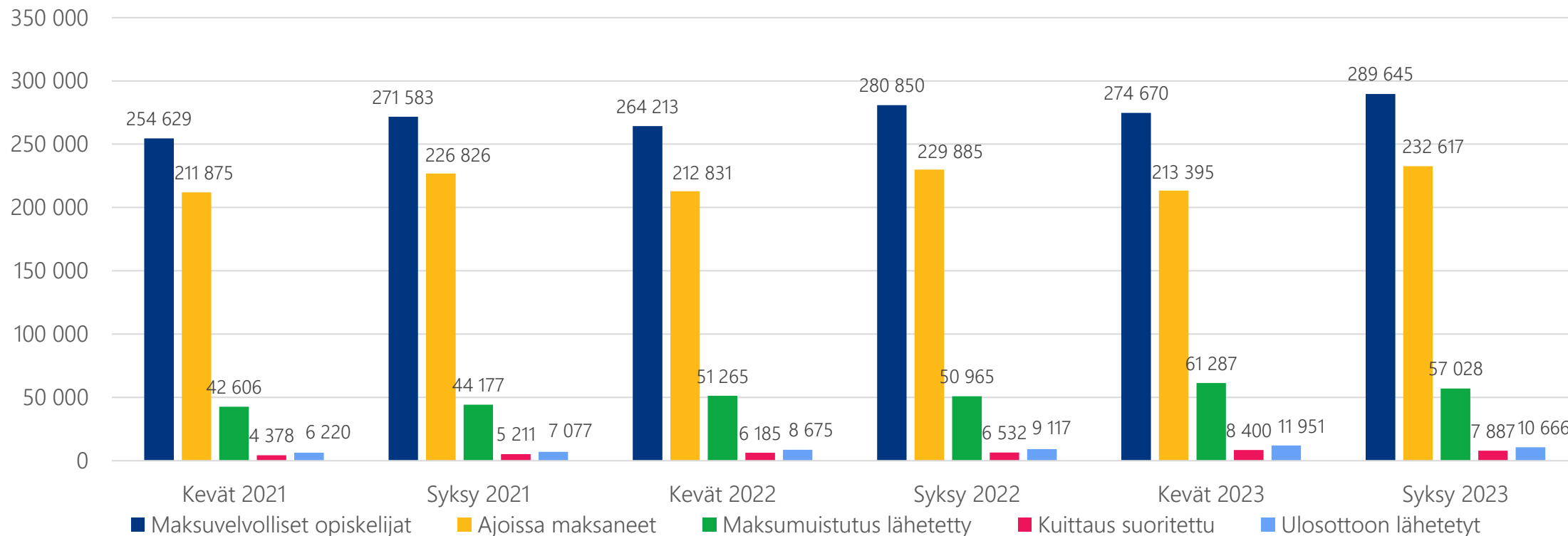
- YTHS:n kokonaiskustannukset oli **90 610 191,27** euroa
- Lopullisen korvauksen määrä on **87 166 918,91** euroa
 - Kokonaiskustannuksista on vähennetty STM:n myöntämät erilliset valtionavustukset, opiskeluterveydenhuoltolain nojalla myönnetty lisärahoitus, peruuttamatta jääneistä ajoista saadut hoitomaksutuotot, varsinaisen toiminnan tuotot, rahoitus- ja sijoitustoiminnan tuotot ja muut avustukset
- YTHS:lle on maksettu vuoden 2023 aikana ennakkokorvausta **87 399 999,83** euroa
 - YTHS:n tulee palauttaa Kelalle liikaa maksettua ennakkoa **233 080,92** euroa
- Toteutunut kansallinen opiskelijakohtainen kustannus oli **298,1** euroa

Opiskeluterveydenhuollon rahoitusosuudet vuonna 2023

- Vuoden 2023 lopullinen korvaus oli **87 166 918,91** euroa
- Opiskeluterveydenhuollon toteutuneet rahoitusosuudet:
 - Valtion rahoitusosuus oli **65 708 332,04** euroa (75,4 %)
 - Terveydenhoitomaksuista ja viivästymismaksuista koostuva opiskelijoiden rahoitusosuus oli **21 458 586,87** euroa (24,6 %)

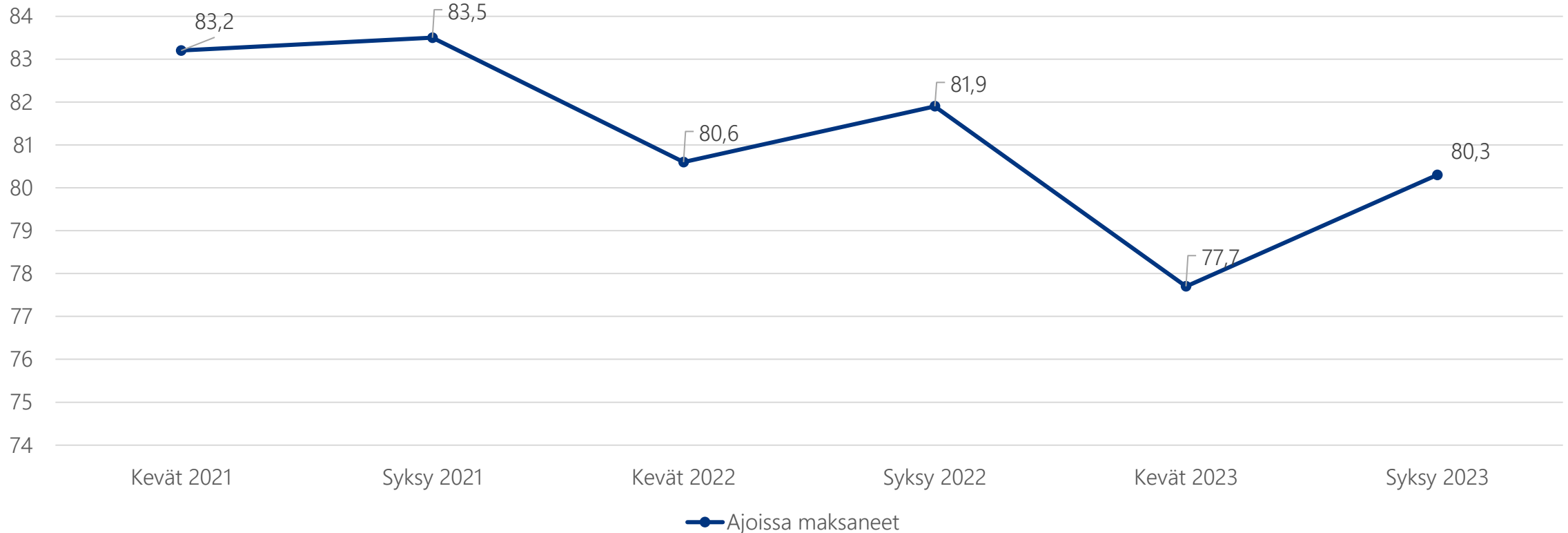
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitomaksut vuonna 2023

Tilastotietoa vuosien 2021 – 2023 syys- ja kevätlukukausien terveydenhoitomaksusta

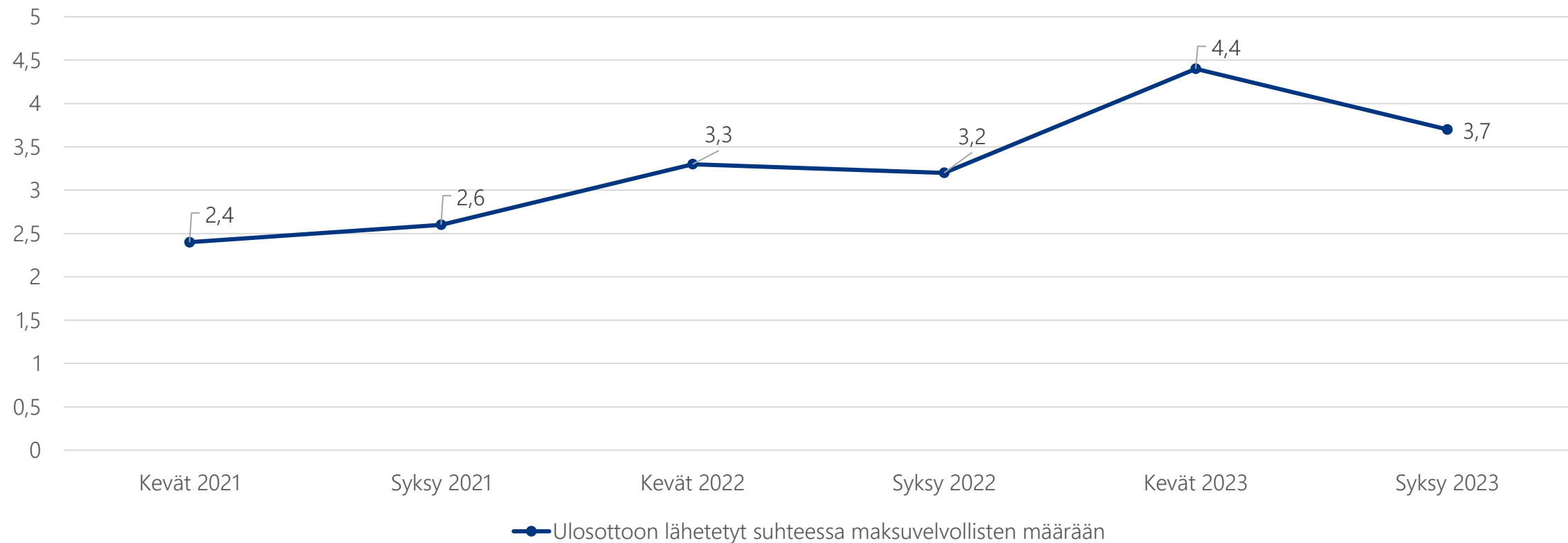
Huom. Luvut koskevat vain lukukauden 1. eräpäiviä ja niissä ei ole mukana henkilötunnuksettomia opiskelijoita

Ajoissa maksaneet opiskelijat lukukausittain (%); vain lukukauden

Huom. Luvut koskevat vain lukukauden 1. eräpäiviä ja niissä ei ole mukana henkilötunnuksettomia opiskelijoita

Ulosottoon lähetetyt terveydenhoitomaksut (%)

Huom. Luvut koskevat vain lukukauden 1. eräpäiviä ja niissä ei ole mukana henkilötunnuksettomia opiskelijoita

Huomioita tilastoista

- Maksuvelvollisten opiskelijoiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2021 vuoteen 2023
- Maksumuistutuksia on lähetetty jatkuvasti suuremmalle joukolle opiskelijoita ja ulosottoon siirtyneiden maksujen osuus on kasvanut vuosi vuodelta
 - Tehdyt toimenpiteet tilanteen parantamiseksi:
 - lainmuutoksella eräpäivien siirtäminen myöhemmäksi v. 2024 alusta lukien
 - maksusovellukseen tehty uudistuksia; tavoitteena sen helpompi käytettävyys
 - tekstiviestimuistutuksen lähettäminen ennen ulosottoon siirtämistä (otettu käyttöön keväällä 2024)
 - lisätty englanninkielistä viestintää
- Maksumuistutuksia lähetetään suhteessa maksuvelvollisten määrään enemmän amk-opiskelijoille kuin yliopisto-opiskelijoille

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluiden toteutuminen vuonna 2023

Opiskeluterveydenhuollon palveluiden toteutuminen ja kehittäminen vuonna 2023

- Kela seurasi säännöllisesti YTHS:n toimintaa ja Kelan laaturyhmä teki 8 auditointia
 - Kelan auditoimista palvelupisteistä 5 oli YTHS:n omia ja 3 alihankintapalvelupisteitä
- Keskeisimmät YTHS:n toiminnassa tapahtuneet muutokset ja kehittämistoimenpiteet vuonna 2023:
 - Rajalain voimaantulo 1.5.2023 alkaen
 - Hoitotakuulainsäädännön kiristyminen 1.9.2023 alkaen
 - Tiimipuhelumallin poistaminen ja siirtyminen suoriin ajanvarauksiin
 - Mielenterveyspotilaan hoitomallin päivittäminen
 - Raportointihankkeen käynnistyminen
 - Palveluverkossa tapahtui muutoksia kaikilla palvelualueilla
 - Kiinteähintaiset alihankintasopimukset kilpailutettiin suoriteperusteisiksi

Opiskeluterveydenhuollon palveluiden toteutuminen YTHS:n omissa palvelupisteissä vuonna 2023

- Kaikista YTHS:n palveluiden piiriin kuuluneista opiskelijoista 59 % käytti yleis- ja mielenterveyden palveluja ja 26 % suunterveyden palveluja
- Käyntitapahtumia YTHS:n omissa palvelupisteissä oli yhteensä 811 534
 - EU/ETA-opiskelijoiden käyntejä oli kaikkiaan 3 560
- YTHS:n tuottamista yleis- ja mielenterveyden palveluista 62 % tuotettiin etäpalveluna
 - Psykiatrin vastaanotoista 83 % tuotettiin etäpalveluna

Kelan asettamat opiskeluterveydenhuollon tavoitteet vuonna 2023

1. Opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen tunnistamisen tehostaminen, erityisen tuen tarjoaminen ja seuranta
2. Hoitoon pääsyn toteutuminen hoitotakuulainsäädännön edellyttämässä ajassa
3. Hoitajaksoon sisältyvien vastaanottojen välisten hoitoon pääsyaikojen lyhentäminen
4. Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain mukaisten vaatimusten täytäntöönpano
5. Raportoinnin kehittäminen

Kelan asettamat vuoden 2023 opiskeluterveydenhuollon tavoitteet toteutuivat osittain

- Opiskeluterveysneuvotteluiden määrä lisääntyi valtakunnallisesti, mutta alueellisia eroja oli havaittavissa
- Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain mukaisten vaatimusten täytäntöönpano sujui suunnitellulla tavalla
- YTHS ei päässyt tavoitteeseen raportoinnin kehittämisen osalta ja raportoinnin kehitystyö jatkuu edelleen
 - YTHS ei pystynyt toimittamaan sovittuja seuranta- tai toimintatietoja ja Kelalle toimitetut raportointitiedot vuodelta 2023 jäivät puutteellisiksi
 - YTHS ei ole toimittanut Kelalle pyydettyjä toimintatietoja alihankintapalveluista
- Hoitoon pääsy YTHS:n opiskeluterveydenhuollon palveluissa toteutui pääsääntöisesti hoitotakuulainsäädännön edellyttämässä ajassa 31.8.2023 asti, mutta hoitotakuu ei toteutunut täysin 1.9.2023 alkaen
 - Suunterveyden palveluiden osalta YTHS pysyi pääsääntöisesti hoitotakuussa myös hoitotakuun kiristymisen jälkeen
 - Hoitotakuun kiristyminen aiheutti haasteita erityisesti yleis- ja mielenterveyden palveluissa ja haastava yleislääkäritilanne vaikutti hoitoon pääsyaikoihin

Vuoden 2024 näkymiä opiskeluterveydenhuollossa

Vuoden 2024 näkymiä opiskeluterveydenhuollossa

- Kela arvioi opiskelijamäärien kasvavan edelleen vuonna 2024
- Kela pitää välttämättömänä, että opiskeluterveydenhuollon toiminnan raportoinnin kehittäminen jatkuu edelleen
- Vuonna 2024 kiinnitetään edelleen huomiota opiskeluterveydenhuollon rahoituksen tarkoituksenmukaiseen käyttöön ja olemassa olevan resurssin kohdentamiseen palveluiden tarvetta vastaavalla tavalla
- Opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestämisen ja tuottamisen näkökulmasta opiskeluterveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä on tarpeen kehittää edelleen monilta osin
 - Lääkkeiden ja rokotteiden hankintaa koskeva lainsäädäntö
 - Kelan tietojensaantioikeudet opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestäjänä
 - Opiskeluterveydenhuollon palveluiden ristiin käyttäminen

Kiitos!

Kela|Fpa[®]